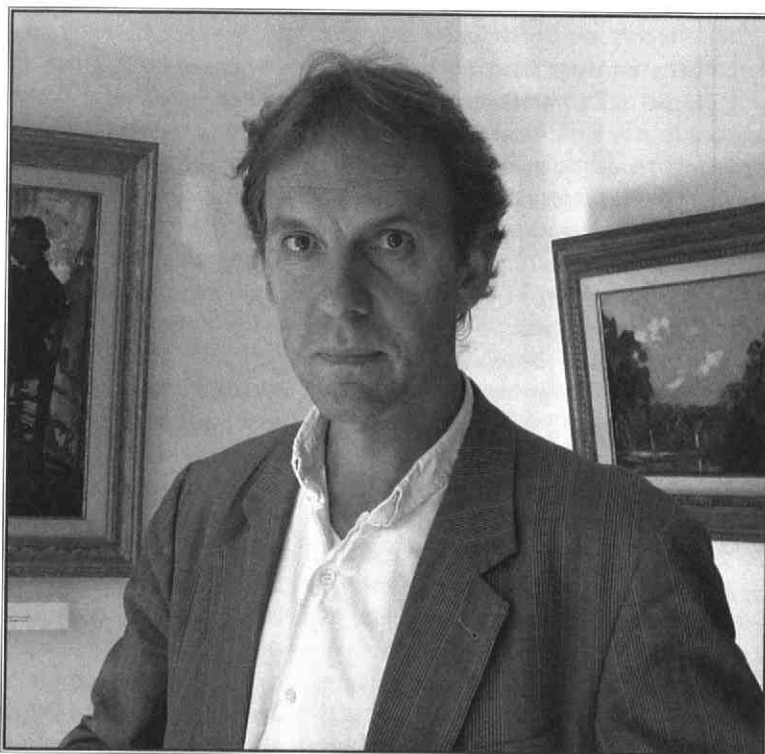

Een onderdak voor Utrechtse kunstcollecties

De Stichting Kunstcollecties Utrecht 1900 - 2000

Jaap Versteegh
Foto: Joke van Veen

Het is het angstvisioen van menig kunstliefhebber: een boeiende kunstverzameling, vaak een nalatenschap, wordt weggegooid, simpelweg omdat niemand weet wat de waarde is of wat er mee te doen. De Stichting Kunstcollecties Utrecht 1900-2000, geesteskind van uitgever Hans Uijtdewilligen, wil onderdak bieden aan bedreigde kunstvoorwerpen uit stad en provincie Utrecht.

MARION CORNÉLIE VAN OUDHEUSDEN

Werken van bekende Utrechtse schilders als Pyke Koch, Mondriaan of Moesman of een meubelstuk van Gerrit Rietveld vinden hun weg wel naar de diverse openbare collecties. Hun status is 'erkend' en daarmee is hun lot relatief zeker. Dit geldt niet zo vanzelfsprekend voor het kwalitatief goede en vaak bijzonder interessante werk van tal van minder bekende kunstenaars, zoals de sierkunstenaar Hans Mengelberg of de beeldhouwer Cris Agterberg. Om te voorkomen dat

hun werk verloren gaat bij het uiteenvallen van meest particuliere collecties is de Stichting Kunstcollecties Utrecht 1900-2000 (SKU) in het leven geroepen.

Vergeten collecties

Het initiatief voor dit project dateert al uit 2000. Toen nodigde uitgever Hans Uijtdewilligen een aantal vertegenwoordigers uit van verschillende culturele en wetenschappelijke instellingen zoals Museum het Catharijne Convent, het Utrechts Archief en de Universiteit Utrecht, aange-

vuld met enkele belangstellenden. Met hen besprak hij hoe verschillende lokale en regionale kunstcollecties, die binnen de bestaande openbare collecties buiten beschouwing bleven, toch voor de toekomst bewaard zouden kunnen blijven.

Uijtdewilligen gaf onder de serietitel *de Nobelreeks* bij zijn eigen uitgeverij Optima in Vianen enkele monografieën uit over Utrechtse kunstenaars uit de 20e eeuw. Hij had ontdekt dat er op meerdere plaatsen in en rond Utrecht collecties beeldende kunst lagen te verstoffen die, als de eigenaren zouden komen te overlijden, dreigden te verdwijnen.

In navolging van de *Stichting Schone Kunsten rond 1900*, ooit opgericht door de nazaten van Nederlandse kunstenaars die rond de vorige eeuwende actief waren, besloten de aanwezigen tot de oprichting van een stichting die zich over deze bedreigde collecties kon ontfemen. Omdat niemand kans zag als voortrekker op te treden, kwam het er echter niet van. Pas in het voorjaar van 2003 werd het project nieuw leven ingeblazen.

Uijtdewilligen, voor wie kunst een echte passie is, kwam tijdens de voorbereiding van een nieuw deel in de Nobelreeks, een monografie over de Utrechtse beeldhouwer Steph Uiterwaal in contact met de schrijver van dit boek, de beeldend kunstenaar en kunsthistoricus Jaap Versteegh. Die had in het verleden geruime tijd als kunstrecensent voor het *Utrechts Nieuwsblad* geschreven, als beeldend kunstenaar verschillende malen in Utrecht geëxposeerd, als docent vele ja-

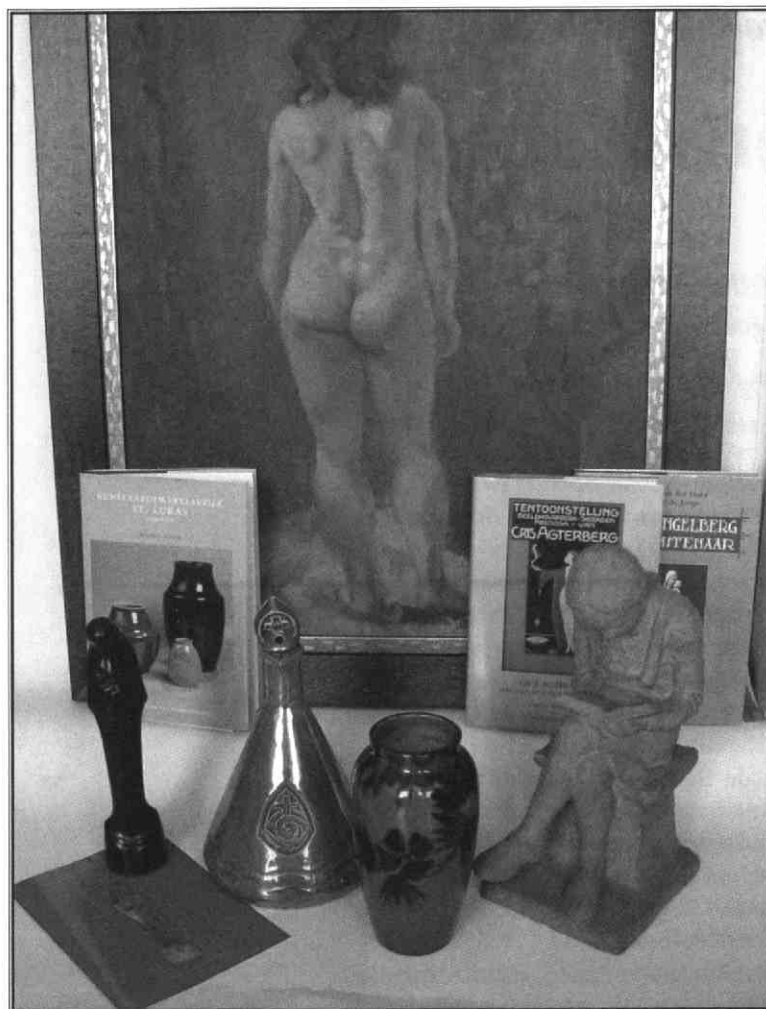
ren les gegeven aan verschillende kunstvakopleidingen en hij had als kunsthandelaar een gedegen kennis van de kunstmarkt. Gezien zijn kennis van verschillende aspecten van de beeldende kunst vroeg Uijtdewilligen aan hem of hij als voorzitter van de op te richten stichting wilde proberen het project vlot te trekken. Na ampele overwegingen stemde Versteegh hierin toe en toog hij aan het werk.

Ambitieuze doelstellingen

Jaap Versteegh: 'De statuten van de SKU spreken meerdere doelen: het bijeenbrengen, beheren, conserveren, restaureren en exposeren van kunstvoorwerpen, het verrichten van onderzoek, het doen uitgeven van monografieën, studies en andere publicaties en tenslotte het onderbrengen van de kunstvoorwerpen in een openbaar toegankelijke instelling. Het spreekt voor zich dat je voor de realisering van zo'n ambitieus project een gedegen netwerk binnen cultureel Utrecht moet hebben.'

Versteegh startte dan ook met het formeren van een bestuur. Daarin zijn nu niet alleen organisaties als het Catharijne Convent, het Utrechts Archief en de universiteit vertegenwoordigd (de laatste met liefst drie kunsthistorici), maar ook de bekende Utrechtse galeriehouder André Jas (voor de contacten met de Utrechtse kunstenaars), een notaris en een bedrijfseconoom.

Versteegh: 'De stichting biedt geen betaling voor een op te nemen collectie en we gaan dus ook geen concurrentie aan met de gevestigde kunsthandel. Daarvoor in de plaats bieden we een heel repertoire aan andere

*Enkele 20e eeuwse Utrechtse kunstwerken. V.l.n.r.: 'Madonna met kind' (rozenhout) door Steph Uiterwaal, aardewerk wijwaterkaraf door Wim Harzing in opdracht van Van Rossum Utrecht, vaas door St. Lukas (Maarsse) en 'Hanna lezend' (terra cotta) door Klaas II Mobach die ook het olieverfschilderij maakte. Daartussen enkele delen uit de Nobelreeks van uitgeverij Optima, Vianen.
Foto: Jaap Versteegh*

'zorg' voor de veelal kwetsbare stukken: onderzoek naar het werk zelf en de maker, conservering van het stuk, het verzorgen van goed onderdak en het mogelijk maken van publicaties.'

Geen eigen museum

Nadrukkelijk stelt de stichting dat zij geen eigen museum wil beginnen. Versteegh: 'Als een aangeboden stuk eigenlijk het best op zijn plek is in de collectie van een museum of archief, dan proberen we het daar ook terecht te laten komen. Immers: het behoud en de conservering van het stuk staan voorop, niet het eventueel vormen van een eigen stichtingscollectie. Een aparte selectiecommissie ziet toe op de kwaliteit van de collectie. We nemen niet zomaar alles aan wat aangeboden wordt. Het gaat trouwens niet alleen om collecties, maar natuurlijk ook

om losse kunstwerken, die voor opname in de collectie in aanmerking komen. Denk bijvoorbeeld aan een enkel beeldhouwwerk of gevelsteen, geïncorporeerd in een gebouw dat op de nominatie staat te worden gesloopt.'

Tot de startproblemen waar de nieuwe stichting nog mee kampt hoort het vinden van een veilige depotruimte om de werken in onder te brengen en het werven van voldoende financiën voor de aanloopkosten. Wie dit initiatief wil ondersteunen of meer informatie wenst, kan zich wenden tot het secretariaat van de Stichting Kunstcollecties Utrecht 1900 - 2000, Prins Hendriklaan 71, 3583 EG Utrecht.

Marion Cornélie van Oudheusden is directeur van Wateyn Kunstproducties en kunsthistorica. Daarnaast is ze lid van de redactie van het Tijdschrift Oud-Utrecht.